

Lag om valuta- och kreditreglering;

utfärdad den 17 december 1992.

SFS 1992:1602

Utkom från trycket
den 30 december 1992

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 kap. Förordnande om valutareglering och kreditreglering

1 § Regeringen får, efter samråd med Riksbanken, förordna om valutareglering om Sverige är i krig eller krigsfara. Regeringen får också, på framställning av Riksbanken, förordna om valutareglering om det råder utomordentliga förhållanden som är föranledda av

1. krig eller krigsfara som Sverige har befunnit sig i,
2. krig utanför Sveriges gränser,
3. en allvarlig olycka, våldshandling, epidemi eller liknande, eller
4. utomordentligt stora kortfristiga kapitalrörelser.

Regeringen får förordna om valutareglering enligt första stycket andra meningen bara om det är uppenbart att andra åtgärder inte är tillräckliga och möjliga.

Om regeringen har förordnat om valutareglering, får regeringen på framställning av Riksbanken också förordna om kreditreglering.

2 § Om förutsättningarna enligt 1 § för valutareglering eller kreditreglering inte längre är uppfyllda, skall regeringen omedelbart förordna att regleringen skall upphöra.

Ett förordnande om kreditreglering upphör att gälla senast när förordnandet om valutareglering upphör att gälla.

3 § Varje förordnande enligt 1 §, 2 kap. 2 § andra stycket eller 6 § eller 3 kap. 2 § tredje stycket skall inom en månad från beslutet underställas riksdagen för godkännande. Om riksmöte inte pågår, skall förordnandet underställas riksdagen inom en månad från början av det närmast följande riksmötet. Om så inte sker inom rätt tid, upphör förordnandet att gälla.

4 § Med kreditinstitut enligt denna lag avses de institut som anges i 3 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.

¹ Prop. 1992/93:126, bet. 1992/93:FiU6, rskr. 1992/93:121.

2 kap. Valutareglering

1 § Valutareglering innebär att transaktioner, som är av sådan art att de kan ha betydelse för valutapolitiken (valutatransaktioner) och som anges i förordnandet om valutareglering, inte får genomföras utan tillstånd av Riksbanken.

2 § Om regeringen har förordnat om valutareglering, får regeringen förordna att Riksbanken för ett tillstånd till valutatransaktion får

1. ta ut en avgift som skall tillfalla Riksbanken, eller

2. bestämma att ett visst belopp under en viss tid skall vara insatt på konto i Riksbanken.

Om regeringen har förordnat om valutareglering, får regeringen förordna att den som innehar utländska betalningsmedel, tillgodohavanden på konton i utländskt myntslag eller utländska fondpapper skall erbjuda Riksbanken att mot betalning i svenska kronor lösa in tillgångarna. Riksbanken får, helt eller delvis, överlåta nämnda befogenhet till ett kreditinstitut eller Postverket.

Handläggningen av vissa ärenden

3 § Riksbanken får bemyndiga ett kreditinstitut eller Postverket att meddela tillstånd enligt detta kapitel. Anser sig kreditinstitutet eller Postverket inte kunna bifalla en ansökan, skall denna överlämnas till Riksbanken.

4 § Om regeringen har meddelat ett förordnande om inlösen enligt 2 § andra stycket och det råder oenighet om vilket värde i utländskt myntslag som skall ligga till grund för ersättningen eller efter vilken kurs omräkningen till svenska kronor skall göras, skall ersättningen bestämmas av en nämnd (valutanämnden).

Valutanämnden skall bestå av tre personer. Regeringen utser ordförande. En av de övriga ledamöterna utses av Riksbanken och den andra av rikssammanslutningen för handelskamrar.

Till grund för sina beslut skall nämnden lägga en bedömning av det pris och den kurs som skulle ha kunnat uppnås vid en frivillig avyttring.

Nämndens beslut får överklagas till kammarrätten.

Uppgiftsskyldighet och kontroll

5 § Om regeringen har förordnat om valutareglering, får Riksbanken meddela föreskrifter om skyldighet för den som för egen eller någon annans räkning har gjort en valutatransaktion, att lämna de uppgifter och visa upp de handlingar angående transaktionen som behövs för kontroll av att valutaregleringen följs.

6 § Om regeringen har förordnat om valutareglering enligt 1 kap. 1 § första meningen eller andra meningen 1 eller 2, får regeringen förordna att Riksbanken eller posttjänstemän som Riksbanken bestämmer har rätt att öppna och granska de brev och andra försändelser till eller från utlandet som finns inom Postverket.

7 § Om det med stöd av denna lag har föreskrivits begränsningar eller förbud mot att föra tillgångar in i eller ut ur landet, får tullmyndigheterna kontrollera att föreskrifterna följs.

För kontrollen gäller

1. tullagen (1987: 1065) i tillämpliga delar, varvid det som sägs om varor skall avse tillgångar som omfattas av valutaregleringen, samt
2. bestämmelserna om förundersökning m. m., beslag, husrannsakan, kroppsvisitation och yttlig kroppsbesiktning i lagen (1960: 418) om straff för varusmuggling.

Straff m. m.

8 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt

1. bryter mot ett förordnande om valutareglering eller mot ett förbud, en föreskrift eller ett villkor som har meddelats med stöd av ett sådant förordnande,

2. låter bli att lämna en uppgift eller lämnar en oriktig uppgift och därigenom föranleder att ett tillstånd till en valutatransaktion beviljas, som annars inte skulle ha meddelats, eller att en valutatransaktion som kräver tillstånd genomförs utan tillstånd, avgift eller deposition,

3. använder sig av bulvan för att kringgå ett förbud som har meddelats med stöd av ett förordnande om valutareglering.

Har en gärning som avses i första stycket begåtts av grov oaktsamhet, döms till böter.

I ringa fall döms inte till ansvar.

9 § Om ett brott som avses i 8 § första stycket är att anse som grovt, döms till fängelse i högst två år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om gärningen har avsett mycket betydande belopp eller på något annat sätt har varit av synnerligen allvarlig art.

10 § För försök till brott som avses i 8 § första stycket eller 9 § döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

11 § Om flera har medverkat till en i detta kapitel straffbelagd gärning, tillämpas bestämmelserna i 23 kap. brottsbalken.

12 § Allmänt åtal för brott som avses i 8–11 §§ får väckas endast efter medgivande av Riksbanken.

13 § Egendom som har varit föremål för brott som avses i 8 § första stycket eller 9–11 §§ eller vederlag för sådan egendom får förklaras förverkad helt eller delvis.

I stället för den egendom som avses i första stycket kan dess värde helt eller delvis förklaras förverkat.

14 § Om någon inte fullgör sådan skyldighet som anges i 5 §, får Riksbanken förelägga honom vite.

15 § För att uppnå rättelse när en åtgärd har vidtagits i strid med ett

förordnande om valutareglering eller ett förbud, en föreskrift eller ett villkor som har meddelats med stöd av ett sådant förordnande, får Riksbanken förelägga vite. Föreläggandet får avse den som har rätt att förfoga över den egendom åtgärden avsåg eller det som har trätt i den egendomens ställe.

Ett föreläggande enligt första stycket får riktas mot den som sedan åtgärden vidtagits har förvärvat rätt till egendomen eller till det som har trätt i egendomens ställe bara om

- förvärvet har skett genom bodelning, arv, testamente eller gåva, eller
- förvärvaren har haft vetskap om eller skälig anledning till misstanke om åtgärden och åsidosättandet av förbudet, föreskriften eller villkoret.

Något föreläggande att vidta rättelse får inte meddelas, om den egendom som åtgärden avsåg, vederlag för den eller dess värde har förklarats förverkat.

16 § Om ett vite har förelagts med stöd av 14 eller 15 §, får inte dömas till ansvar för gärning som omfattas av föreläggandet.

3 kap. Kreditreglering

1 § Kreditreglering innebär att Riksbanken får förordna om utlåningsreglering, emissionskontroll, räntereglering och placeringskrav i enlighet med vad som anges i regeringens förordnande.

2 § Ett förordnande om kreditreglering kan gälla ett eller flera slag av kreditinstitut.

Regeringen kan på begäran av Riksbanken förordna att även annan som yrkesmässigt och i betydande omfattning bedriver kreditgivning, samt, när det gäller emissionskontroll, annan som offentligen utbjuder obligationer och andra fordringsrätter som är avsedda för allmän omsättning, skall kunna omfattas av kreditregleringen.

För den som omfattas av ett förordnande enligt andra stycket gäller i tillämpliga delar vad som sägs om kreditinstitut.

3 § Om det finns särskilda skäl får Riksbanken

1. begränsa kreditregleringen till ett eller flera slag av institut,
2. undanta visst institut från kreditregleringen, och
3. utfärda olika föreskrifter för skilda institut.

Utlåningsreglering

4 § Med utlåningsreglering avses att ett högsta belopp (maximibelopp) fastställs för

1. disponerad utlåning,
2. beviljad men ej disponerad utlåning,
3. garantiförbindelser som är knutna till kreditgivning, eller
4. värdet av lös egendom som i finansieringssyfte upplåts till nyttjande (leasingobjekt) sedan ett förordnande om utlåningsreglering har trätt i kraft.

Med utlåning jämföras likvider för fordringar som förvärvas i finansieringssyfte (factoring).

5 § Riksbanken fastställer för en viss beräkningstidpunkt eller för en viss beräkningsperiod ett maximibelopp enligt 4 § för utlåningens eller garanti-förbindelsernas storlek eller leasingobjektens värde. Därvid får Riksbanken ge skilda regler för utlåning, garantiförbindelser och leasingobjekt avseende olika slags krediter eller leasingobjekt.

Emissionskontroll

6 § Med emissionskontroll avses att obligationer och andra fordringsrätter som är avsedda för allmän omsättning inte utan tillstånd av Riksbanken får ges ut av någon annan än Riksgäldskontoret.

Räntereglering

7 § Med räntereglering avses att högsta eller högsta genomsnittliga ränta fastställs för utlåning av pengar. Sådan reglering omfattar inte ränta som har fastställts enligt lag eller annan författning.

Med ränta likställs varje annan ersättning för lån av pengar.

Placeringskrav

8 § Med placeringskrav avses att vissa av ett kreditinstituts placeringar vid en viss beräkningstidpunkt skall utgöra en viss andel av institutets totala placeringar eller att förändringen under en beräkningsperiod av sådana placeringar skall utgöra en viss procent av förändringen av de totala placeringarna.

9 § Riksbanken anger

1. vilka placeringar som skall utgöra underlag för beräkningen enligt 8 §,
2. den beräkningstidpunkt eller beräkningsperiod då placeringskravet skall vara uppfyllt, och
3. det procenttal som skall gälla för placeringskravet.

Särskild avgift

10 § Ett kreditinstitut som åsidosätter en föreskrift som har meddelats med stöd av ett förordnande om kreditreglering skall betala en särskild avgift till staten.

Fråga om särskild avgift prövas av Riksbanken.

11 § Den särskilda avgiften skall bestämmas som räntan på ett belopp som Riksbanken fastställer (underlagsbeloppet). Räntesatsen skall motsvara två gånger den räntesats som gäller enligt 52 § första och andra styckena lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank. Avgiften skall motsvara ränta enligt den angivna räntesatsen för tiden från den föregående beräkningstidpunkten eller, om en tidigare beräkning inte har skett, från det att föreskriften började tillämpas eller för beräkningsperioden.

För utlåningsreglering och placeringskrav skall beräkningstidpunkten eller beräkningsperioden enligt första stycket vara den som avses i 5 § respektive 9 §. För emissionskontroll och räntereglering bestämmer Riksbanken beräkningstidpunkt eller beräkningsperiod särskilt.

12 § Underlagsbeloppet skall utgöra

1. för utlåningsreglering det belopp som maximibeloppet har överskridits med,
2. för emissionskontroll den utestående lånesumman,
3. för räntereglering fem gånger det belopp med vilket räntan har överstigit den ränta som skulle ha utgått enligt fastställd räntesats, och
4. för placeringskrav underskottet.

13 § Om det finns särskilda skäl, får den särskilda avgiften sättas ned helt eller delvis.

Uppgiftsskyldighet

14 § Riksbanken får förelägga ett kreditinstitut att lämna de uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att bedöma om kreditreglering behövs eller för att tillämpa ett meddelat förordnande.

Straff m. m.

15 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt låter bli att lämna en uppgift eller lämnar en oriktig uppgift i samband med fullgörande av skyldighet enligt 14 §.

Har en gärning som avses i första stycket begåtts av grov oaksamhet, döms till böter.

I ringa fall döms inte till ansvar.

16 § Om ett brott som avses i 15 § första stycket är att anse som grovt, döms till fängelse i högst två år.

Vid bedömningen av om brottet är grovt skall särskilt beaktas, om gärningen har rört mycket betydande belopp eller kreditvolym eller på annat sätt varit av synnerligen allvarlig art.

17 § Om flera har medverkat till en i detta kapitel straffbelagd gärning, tillämpas bestämmelserna i 23 kap. brottsbalken.

18 § Allmänt åtal för brott som avses i 15–17 §§ får väckas endast efter medgivande av Riksbanken.

19 § Om någon inte följer ett föreläggande enligt 14 §, får Riksbanken förelägga honom vite.

20 § För att uppnå rättelse när en åtgärd har vidtagits i strid med en föreskrift eller ett beslut om kreditreglering får Riksbanken förelägga vite.

21 § Om ett vite har förelagts med stöd av 19 §, får inte dömas till ansvar för gärning som omfattas av föreläggandet.

22 § Om ett vite har förelagts med stöd av 20 §, får särskild avgift enligt 10–12 §§ inte tas ut.

1 § Riksbanken skall meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för tillämpningen av förordnanden enligt denna lag.

Tystnadsplikt

2 § Den som har tagit befattning med ett ärende som avses i denna lag får inte obehörigen röja vad han har fått veta om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Den som bryter mot förbudet i första stycket skall inte dömas till ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Överklagande

3 § Beslut inom Riksbanken av annan än fullmäktige får överklagas till fullmäktige.

Beslut av fullmäktige i frågor om att förelägga vite eller bestämma särskild avgift får överklagas till kammarrätten.

Riksbanken får bestämma att ett beslut skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993, då lagen (1990:749) om valutareglering skall upphöra att gälla.

På regeringens vägnar

CARL BILDT

BO LUNDGREN
(Finansdepartementet)

